

Передплата

за «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор
за пів року . . . 10 кор
за чверть року . . . 5 кор
за місяць . . . 1-70 кор

За границю.

за цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Варнеш ми очи і душу ми варнеш; а не возьмеш милость і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свята о 5½ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. п. Домбровского (Хорунжии). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи збертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Вражине і значине мира.

(X) Несподіване закінченє російско-япанського мира зачудувало навіть тих, що сподівали ся корисного висліду переговорів. Одначе і для тих прийшла та вість так скоро, що трудно пояснити всі понуки, які до того довели, а тим менше можна обчислити вже тепер, які будуть наслідки сеї многоважної події. Коли цивілізований світ з незвичайним признанєм прославляє уміркованє Япанців, то в япанській столиці викликала та уступчивість по таких кривавих але незвичайно світлих побідах велике невдоволенє, а навіть на япанських повновласників присутних в Портсмут упала та вість несподіваним громом, так що порушила до сліз атташе япанської маршарки. Коли отже Вітте вертає з триумфом до Петербурга, то Комура приневольний береги свого житя, бо в Токіо готові на него накинати ся як на зрадника народу. І не можна чудувати ся, що в Токіо мир викликав таке некорисне вражине. Япанці справді доказували чуда хоробрости, котрі перевиснили найславніші діла старинного світа, і лише такою незвичайною саможертвою, з якою стелили трупами бо-звище, досягали такі несподівані і нечувані успіхи. Колиж япанський повновласник Комура згодив ся на услівя мира, уложені під впливом американського президента, то мусіли тут грати ролю невідомі ще до си понуки, котрі прояснять ся, наколи вповні буде оголошений англійско-япанський договір, котрий закінчено підчас мирових переговорів.

А як сьогодні не можна ще мати я-

сного розуміня про закінченє мира і понуки, які до того довели, так само не можна навіть приблизно звити собі всіх наслідків закінченя війни.

Се є неперечною подією, що Япанія здобула собі своїми побідами верховладу в східній Азії і що она виступає тепер посеред інших великих держав світових. Але як уложать ся тепер відносини в східній Азії, які будуть взаємини між Япанією а Хінами, як там буде поступати розвиток тих мільонів жовтої раси, про се нині годі напевно висловлювати ся.

Так само і що до заграничної політики російскої в будучині не можна нічого певного сказати. Знищенє російскої флоти приневольить Росию імовірно звернути тепер бачність свою на захід і перенести сюди точку тяжести з далекого сходу. Росия неперечно покористує ся тяжкими досвідками в східно-азійській війні для розвязки важних питань, які її дожидають у внутрі держави.

Найцікавіша тепер неперечно справа, як Росия розвяже справу внутрішнього устрою, котра так остро висунула ся наперед. З настрою кермуючих кругів російских не можна зовсім сподівати ся якої небудь прихильности мимо царского маніфесту з 19. серпня с. р. Мимо того, що війна виказала в цілій наготі неможливість дотеперішньої системи, нечуване зіпсутє чиновництва, нездарність управи, все ще чиновничі круги намагають ся задержати владу і управу в своїх руках. Ті сумні докази нездарности і неможливости дотеперішньої системи додали відваги земцям виступити з домаганнями зміни системи, направи державної адміністрації, але чино-

вництво намагає ся всіма силами згнобити ті змаганя. Можна отже побоювати ся, що після закінченя мира, коли унрава державна буде мати свободні руки, коли буде мати до розпорядимости війська, що доси стоять в Манджуриі, самодержавіє знов піднесе гордо свою голову і залізною рукою буде ломити всі прояви і змаганя до свободи.

А можна сего побоювати ся тим більше, що чиновництво уювне триумфом осягненим в договорі мира схоче тепер показати наново свою силу, що влада Победоносцева, Трепова і т. п. почне наново гнобити всяких рух і всяку прояву свободи.

Але з другого боку можна сподівати ся, що нині показав ся одиноким державним мужем, котрий спас Росию перед цілковитим занепадєм, є Вітте. Наколи темні духи і лихі дорадники царські не зуміють підорвати довіря царя до него, яким він тішив ся яко повновласник мира, то можна би сподівати ся, що він зуміє відкрити цареві очи і вияснити, на яку нову небезпечність виставлялаб ся Росия, наколиб намагала ся тепер навіть ту крихітку свободи, заповіданої царским маніфестом з 19. серпня відняти народам російского царства. Можна отже сподівати ся, коли Вітте не втратить царского довіря, що він і що до внутрішнього устрою поведе Росию на добрий шлях.

Політичні вісти.

Цісар повернув з маневрів в полудневім Тиролю до Ішлю. Були се перші в Австрії гірські маневри на більші розміри. Хотяй за кілька

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).

Літературна діяльність Гушалевица дасть ся підпорядкувати майже з математичною точністю під отсі відділи:

I. Поезії. Сюда належать:

1) Ліричні та дрібніші стихотвори. Вони становлять поважний розділ у письмах Гушалевица і децо у них ратує пам'ять його для потимности. Осібними виданнями появляють ся вони під з.: «Стихотворенія Івана Гушалевица». Перемишль 1848.; «Пісні на день 3/15 Мая 1849.» Львів 1849.; «Цвіты изъ наддѣстрянскої лавды». Львів 1852.; «Поезія Іоанна Гушалевица» ч. I. Львів 1861.; ч. II. 1879.; «Вѣнецъ/сонетовъ» 1879.; «Галицкія отголосы» 1881. чи 1880.; і «Звукы изъ Наддѣстровья». 1892.

2) Байки. Їх написав Гушалевиц також немало. Богато а них вивечатано (осібними збірками не появили ся вони — до 1861 р. находить їх разом при інших стихотворах (1848. і 1861), а кромі того мало що не на цілім просторі літературної діяльности Гушалевица по різних видавництвах), а багато відай полишило ся ще по рукописям. Всі ті байки як під оглядом змісту так і оброблення позбавлені всякої літературної стійности, а основною їх хвибою є передівсім прямо неімовірна заплутаність та неясність.

3) Похвальні вірші з нагоди різних ювілеїв, обходів і т. д. Панегірик починає публічний виступ Гушалевица — як згадано, піше він 1848 р. стих в честь митрополита Михайла Левицького¹⁾. Дальше написав Гушалевиц: «Стихъ въ память торжества св. Кирилла и Методія» 1881. р.; «Воспоминанье, посвященно Іоанну III, Собьскому» 1883.; «Крещеніє Руси» 1888. і кілька дрібніших.

4) Епічні стихотвори. Їх також дуже багато. Вже 1852. р. в «Цвѣт-ах» помістив Гушалевиц кілька дум²⁾, відтак долучує до поезій 1861. р. «Сказку для дѣтей». Від того часу подибуємо епічні стихотвори в кожній збірці його поезій крім «Вѣнц-я сонетовъ» 1879. р. Виключно епічні твори, без домішки ліричних містять видання: «Гальшка» 1883.; «Стихотворенія» 1884.; «Балканскіи думы» 1891. і того самого року «Закавказскіи думы»³⁾ — Епічні твори Гушалевица позбавлені по найбільшій часті поетичного полету, писані просто неможливою мовою і дуже скучні. Визмок становить хіба декілька місць у деяких із тих поем.

II. розряд — се драматичні твори. Гушалевиц написав чотири мьєлодрами: «Обманъ очей» (з датою 1865. — досі не печана); «Сельскіи пленнопотенты» (1870); «Подгоряне» (1879.) і «Знесеньє панцины» (1890.) «Подгоряне», котрым годі відмовити літературної стійности, держать ся досі на українській сцені в Галичині.

III. відділ становлять прозові белетристичні твори Гушалевица. Вони числом дуже не великі

і без особлившого значіння — хіба децо з них важне задля матеріалу до життєпису автора.

IV. Його публіцистична діяльність разом із дописями, промовами і т. п.

V. Твори наукового змісту: катехизми, граматики і т. п. Є се річи переважно богословського змісту або шкільні підручники.

Отсе був би перегляд головних точок із літературної діяльности Івана Гушалевица. І того порядку найкрасше держати ся при оцінці тої діяльности. Він дасть нам ясний погляд на органічний розвій чи упадок талану Гушалевица, у цьому виступають найлучше поодинокі фази та напрями його творчости. Тільки у першому відділі змінимо троха порядок, — візьмемо усі поезії загалом, бо, звісна річ, не все можна потягнути певну межу поміж поодинокими родами поезії.

(Дальше буде).

¹⁾ В честь Михайла Левицького написав Гушалевиц стих також 1856. р. з нагоди іменованія Левицького кардиналом. (Пор. «Черковная газета» 1856 ч. 22. стор. 169.)

²⁾ Ледви чи не усі ті думи передруковані з «Зорі галицкої» 1851. р.

³⁾ Годять ся примітити, що я бачив у Гушалевица ще: «Освобоженіє южної Руси» — два немалі сшатки. Виривка із сеї поеми печатано у «Времьеникахъ Стариов. Инстит.» за останні роки. Кромі того лишила ся в рукописи обемиста поема «Роксолана» (1858. р). Як видно із листу Гушалевица до М. А. Добрянського було «Освобоженіє» готове уже 1851. р. і Гушалевиц хотів напечатати його в Росії.

днів відбудуться маневри в Чехах, далеко більші, ніж до кількості нагромадженого на них числа військ, то все таки тирольські маневри були інтересніші не тільки задля незвичайно трудно-го, гірського терену, але і задля найновіших средств і метод, які примінено на них в переведенню тактичних ділань. Тут перший раз були ужиті нові гавбаці, як і гірські пушки та машинні карабіни, які Японцям віддали були такі добрі услуги. Взагалі маневри відбувалися під ключем японськості, а сягало се так далеко, що навіть перенято їх методу цілковитої тайни своїх операцій.

Отже рішучо усунено всіх заграничних, а навіть австрійських справоздавців з винятком одного кореспондента Wiener Ztg., всі дороги і стежки замкнено жандармерією, заковано руху автомобілями, мотоциклами і роверами, а фотографоване дозволено тільки за спеціальним уповажненем; навіть заграничних військових аташе підіймано свіданем в хвилині остаточної найважливішої розвязки маневрів. Характеристична також задача була поставлена маневруючим арміям, іменно напад на місто Верону, яка, як звісно, лежить вже по італійській боці. Розумієся виконане сеї задачі відбуло ся без переступлення границі, а італійський військовий командант Верони, був прошеним гостем — видцем на маневрах. Тирольці витали цісаря дуже сердечно і приготували йому цілий ряд овацій. Та мимо сего жандармерія і тайна поліція мала чамало праці, щоби запобічи якому нещастю, бо північно-італійські анархісти плянували виконати замах при нагоді маневрів. Арештовано також кілька звисних анархістів в районі обнятим маневрами і відставлено їх до границі. Впрочім осторожність посунено так далеко, що всяка небезпечність була виключена. Тож цісар цісливо і повернув до своєї літної резиденції.

Загальне право голосованя мов лаяна суне ся чимраз ближше і ломить по дорозі перешкоди, які спинали єго до тепер. Сутіком обставиною запанує на Угорщині скорше, чим Мадяри самі надіяли ся, а навіть бажали, боячи ся о свою гегемонію над численнішими немадарськими народами. Ті самі згляди спонукували і Німців в Австрії, що засаду загального, тайного права голосованя посвятили ради надії на своє верховодство. Однак коли уже се верховодство і без загального права голосованя стало дуже ілюзоричним, то і німецькі сторонництва стають чимраз зглядніші для сего соціал-демократичного клича. Один з найвидніших чеських політиків, посол Крамарж заявив ся оводі в письмі до президиї соціал-демократичного віча в Сіміті здекларованим прихильником загального права голосованя для Чех, бо оно усунуло би несправедливо розложено репрезентацію не німецьких народів в державній раді і в чеській соймі. Думаю надто — закінчив др. Крамарж — що загальне право голосованя примусило би соціалістів до виеманципованя зпід віденської команди в політичних і народних справах, а було би се незвичайно пожадане з огляду на величезні заступи чеських робітників. Очевидно, що і всі поменші чи слабші австрійські народи є прихильниками загального, рівного, безпосередного і тайного голосованя, яке запобігло би їхній майоризації сильнішими і численнішими народами. Тільки одні Поляки, з опортуністичних зглядів, є противні загальному голосованю, хотия з ним пропитують і борють ся в Росії і в Прусах. Однак і між Поляками є людські сторонництва, не згадуючи про соціалістів, які відвертають ся з відразою від такого «національного егоїзму», який заперечує того другим, чого сам деінде жадає в імя найвисших людських кличів. Тож чимраз відрадніше зростає надія, що сей акт справедливости для всіх завитає до нас в недовгий часі.

Російська дума становить предмет розслідув і комбінації інтересованих народів і верств. Поки що звісний тільки єї склад і над ним застановляють ся так російські, як і польські і українські круги. Для Польщі вправді мали бути видані еще окремі приписи до до способу вибору, і побоювано ся в Конгресівді, що наради дотичного комітету під проводом гр. Сольського перетягнуть ся так, що Польща в першій каденції государственної думи не буде ре-

презентована, однак вчора наспіла з Петербурга вість, що комісія гр. Сольського взяла ся так ревниво до праці, що уділ Поляків в думі є забезпечений, а і ординація виборча в Правислянським краю не буде підлягати жадним ограничениям в прирівнанню до інших губерній. Поляки надіють ся в сеї спосіб одержати в новій думі 30—40 мандатів з Королівства, а яких 10—20 мандатів з України, і Литви, так що загальне число їх репрезентації правдоподібно досягне височини між 50—60 послів.

Дуже мізерно супротив сего виглядати ме будуча українська репрезентація, як се обчислюють Українці, іменно буде вагати ся між числом 9—12 послів. Се мале число виходить з сих причин, що по містах розсів ся чужий елемент а також в деяких губерніях і наш нарід живе перемішаний то з Москалями, то з Поляками, які по части задля правительственной пресиї при виборах, по части задля більшої самосвідомости своєї інтелігенції будуть мали, бодай початково, перевагу над українським елементом.

Однак не треба попадати в мелодушність з сеї причини, бо українська справа в Росії ані не є пропаша, ані не стоить зовсім так зле. Інакше річ представить ся, коли приглянемо ся думі зі становища суспільних верств. Що до сего подає п. В. Галубев в «Нашій Живні» ось яку замітку: Загальне число виборців всіх вибиральних груп в 50 губерній виносить 5,836. З сего числа 2,479 виборців від селян (з громад і станиць); 1,994 від поміщиків і 1,363 від мешканців міст. Тим способом селянські виборці складають 42.5 прц., поміщицькі 34.2 прц. і міські 23.3 прц. Отже селяни виборці представляють більшість в прирівнанню до кожної іншої виборчої групи, але меншість, чим обі єї групи лучно. А в деяких губерніях хтонебудь зорганізує мужиків, то користаючи зі своєї більшости що до числа голосів, можуть в кожній з тих губерній перевести ціле число членів думи, визначених на дану губернію і з тих самих 12 губерній могло би до думи дістати ся 102 члени з рамени мужиків. Коли додати до сего 53 обовязкових, мужицких послів, то в думі може бути ся 155 селянських послів з загального числа 412. — Отже сей мужицкий характер будучої думи подає добрі надії для української справи, яка репрезентує взагалі інтереси мужицкої верстви, їх потреби і способи економічного та просвітнього движення.

Російський комунікат про мир.

Заключений в Портсмуті мир є епохальним ділом не тільки для обох воюючих держав, спеціально для Росії з якою звязана доля України, але і для цілої Європи. Се стверджують дневники на всіх язиках і передсказують нові конктури на полі державних альянсів. Перехід тих японсько-російських торгів в Портсмуті, хотия звісний з доривочних, а чато суперечних собі і пересаджених вістий, цікаво пізнати з урядового комунікату, який оголошує петербурска телеграфічна агенція:

З кіпцем мая цар згодив ся на пропозицію президента Союзних Держав північної Америки, щоби уможливити зібраня російських і японських повновласників в цілі виясненя kwestії, о скільки було би можливим для обох держав уложити услівя мира. Сю важну місію повірив цар президентови комітету міністрів Вітому і російському амбасадорови в Вашингтоні бар. Розенови, які одержали повновласти, на підставі яких в случаю можливих до принятія японських услівій мали заключити мировий трактат.

Після уложених точок наради мали вести ся на американській території.

Перше засідане повновласників обох держав відбуло ся 25. липня ст. ст. в Остербай. Конференцію отворено дня 27. липня в Портсмут.

На другім засіданю вручили японські делегати випрацьовані в Токіо мирові услівя. Супротив факту, що кілька точок з тих услівій зі згляду на уділені російським повновласникам інструкції абсолютно не були можливі до прийняття і зі згляду, що редакція інших услівій була се-

го рода, що они могли бути інтерпретовані на некористь російських інтересів, запропонував Віте японським делегатам, щоби точку по точці розв'язувано подрібно. По посв'яченю тій чинности кількох засідань, російські делегати прийшли до заключеня, що в kwestії чотирох точок японських пропозицій не дасть ся досягнути порозуміння. Внаслідок сего зявили японські делегати готовість засягнути у свого правительства доповняючих інструкцій, щоби найти поєднуючу дорогу в проявляючих ся поважних трудностях.

По засягненю інструкцій в Токію зявили японські делегати: по перше, що резигнують з услівя що до ограничення російської сили на східних водах, по друге з услівя виданя інтернованих в неутральних пристанях російських воєнних кораблів. З другої сторони обставали при заплатах воєнного відшкодованя. Російські делегати відкинули цю мисли уділені їм інструкції оба висше наведені услівя а limine, заявляючи, що не будуть дальше дискутувати над поставленими услівями доти, доки японські делегати будуть наставати при услівю звороту воєнних коштів.

Виходячи з заложеня, що такий зворот міг би спровадити вірване мирових пертракцій, рішив ся президент Союзних Держав, за якого ініціативою конференція в Портсмуті дійшла до успіху, звернути ся за посередництвом заступника Союзних Держав в Петербурзі до царя з просьбою, щоби в імя почутя людскости, яким він перенятий, згодив ся на прийатє нової японської пропозиції, щоби тільки положити кінець дальшому проливу крови.

Ся пропозиція була такого змісту, що Росія зі згляду на фактичний стан річи, створений через висланє японських військ на Сахалін, відступить Японії полудневу часть сего острова, який вже до Японії належав до р. 1875., дальше що Росія відкупить північну часть острова за 1200 мільонів снів. Цар висказав президенту Рузвельтові свою подяку за єго заходи біля приверненя мира, однак не міг не сконстатувати, що висше наведена пропозиція зміряє в дійсно-сти до заплати Росією воєнного відшкодованя, отже є не до прийнятя.

Японські делегати, які довідали ся про сю депішию монарха від російських повновласників, зявили на засіданю 16. серпня ст. ст. після уділені їм японським правительством інструкцій, що Японія не треває дальше при жаданю відшкодованя за кошти війни, але не може зречи ся полудневої части Сахаліну, яку тепер посідає, натомість обовязує ся не піднимати військових заряджень на сій части острова, не будувати там жадних кріпостей і оставити отвертий для влавби пролив Ля Перуз.

По заміщеню сеї заяви в протоколі, конференції делегатів покінчили ся відповідно до передвступних мирових услівій, які будуть становити підставу для остаточного мира межі Росією а Японією.

Військова справа.

Тому кілька місяців появилось на мурах міста Львова оповіщенє концесіонованої ц. к. правительством інституції, яка складаєсь з військової школи приготавляючої, пансіона і бюро інформаційного для справ військових. Оповіщенє се стало особливо для нас Русинів дуже замітною та притім відрадною появою, бо друковане було поправною рускою мовою. Вже з сего самого, що заряд сеї немаловажної інституції узнав нашу мову в Галичині за рівнорядну, коли тимчасом подібні інституції, стоячі під зарядом братів-Поляків, цілковито ігнорують наші почуваня національні, можна вносити, що інституція ся сповняти буде свою задачу належито на пожиток обох народів, замешкуючих Галичину. Щоби однак сфери, що респектують еще наші національні почуваня своїх переконань не змінили з часом в нашу некористь, потреба, щоби ми оказали ся гідними того респектованя і у всіх справах, в яких прийде нам до сеї інституції відносити ся, відносили ся лише по руски. Достойний є лише той, хто за своєю достоїнстю убігає ся і хто єї сам стереже. Се уважав я відповідним наперед примітити, доторкнувшись сеї справи.

Ми, Русини, не відносимося до військової взагалі неприхильно; сего не можна нам закинути а скорше можна закинути певного рода апатию, котра находить свій вираз в тім, що ми — віддаючи по «закоу» рекрута, не стараємось здобувати в армії важніших позицій, але найдалше по 3 літній ранній службі рускі вояки вертають з радістю на лиця до дому на — біду, а не один з них при своїй інтелігенції, солідности та карности міг би дослужитись в армії почетного становища. Се шкідливе для нашого національного організму тим більше, що днес ширші маси заявляють чим раз більше почуття національного розвою, а покликани до того рускі чинники не старають ся розширити то почуття у всіх культурних напрямках. Дивім ся на Німців і Чехів! Оба ті народи, стоять культурно і економічно о небо више від Русинів і дух підприємчий у них значно вищий як у нас, а тріцинь они використовують кожду хвилину і кожде місце, пхають ся у всі заводи, у всі уряди і інституції, щоби захопити власть та щоби з кождої інституції в нинішнім ладі державнім витягнути як найбільше безпосередню користь. Східна Галичина, себто Русини, формує майже два корпуси війська, а команду і власть над тими військами мають Німці і Чехи. По літними літами кинули ся вже з великим запалом і Поляки до військової і чого не доконали towarzystw-ами szkoły ludowej і Macierzy polskiej, того доконають в війську, если ми до військової відносимося будемо і на далше з тою самою апатією. Русинів, офіцерів чинних, почислити можна на пальцях і тому наші діти з таким страхом ідуть до війська і тому з руского «кльопе» в лице несвідомо маса арматного мяса на війну. Ми даємо гроші і кров а пановане і користь лишаємо чужим. Поступаючи в той спосіб ми не двигнемося ніколи, противно поможемо себе здавити. — Чи не сором що на 41 кадетів, які вийшли сего року з кадетської школи, заложені у Львові у нашій часті краю, вийшло всего на всего двох Русинів?

Се одна річ, на яку потреба нам конче звернути увагу; а друга, про котру я вже минулого року згадував, щоби вливати на менше засібні родини, щоби їх діти лишались при війську служаки підфіцерами, яким тепер підвищено платню і визначено грошеву відплату і щоби в той спосіб по вислуженю дваццяти літ здобували посади канцелярств, возних, лістеносів ітв.

Землі у нас мало, до ремесла і промислу проявляємо дуже малу охоту, з користий, які приносять 12-літня служба військова, не хочемо хіснувати, за то достарчаємо велику масу бездомних і нічо не уміючих пролетарів.

Вертаючи до згадані мною, ново заснованої у Львові при улиці Зеленої ч. 6. інституції Вп. Кароля з Наскалі Нагліка, ц. і к. полковника в ст. сп., рицара ордеру Франц Йосифа ітд., котра складає ся з інформаційного бюро в справах військових, з військової школи приготавляючої і з навсіону і деталічній програми всіх тих трох відділів владила в рускій, польській, німецькій і румунській мові, мушу — заважати, що як раз наш нарид, яко найменше просвічений, найбільше може такої інституції потребувати. Загально відома річ, які журби поносять інтересовані в справах військових і як покутні писарі, а навіть особи, котрих обовязком є інформувати і полагоджувати, визискують та кривдять наших людей, коли до них в таких справах звертають ся. Військове бюро інформаційне Вп. Кароля з Наскалі Нагліка у Львові уділяє всяких рад і пояснень у всіх справах військових, в разі потреби виготовляє прошеня в тих справах і так:

- а) в справах бранки військової, або увільнення від служби в дорозі реклямації;
- б) в справі однорічної служби військової;
- в) в справі вступлення до чинної служби військової;
- г) в справі прийнята до військових заведень виховавчих і наукових висших і низших;
- д) в справі заключеня супружа перед упливом часу, озваченого законом;
- е) в справі відроченя вправ військових, або від їх увільнення, як також від контролі;
- ж) в справах личних офіцерів оборони країни;

з) в справах подань до Престолу;

і) в справах супружжя кавцій. — Всіх тих інформацій уділяє бюро за уміреною оплатою, а убогим даром в будні дни від години 12—1. по полудни.

Сей відділ заведеня найбільше пожиточним буде нашим селянам, котрі до тепер були безрадні, або давались ріжним вавкам визискувати.

Другий відділ: військова школа приготавляюча великою користю може стати нашій інтелігенції, а засібнійшій молодіжи, котра хотіла би посвятити ся службі військової.

Школа ся приготавляє аспірантів, маючих відповідне образоване до слідууючих іспитів:

1. до іспиту, що надає право однорічної служби військової (Intelligenzprüfung);
2. до іспитів, потрібних при вступі до військових заведень виховавчих і наукових;
3. до іспитів кадетських;
4. до іспитів в цілі одержаня степеня поручника в резерві і в крайній обороні або в загальнім ополченю;
5. до іспитів доповняючих для офіцерів резерви, що наміряють віддати ся фаховій службі військової. — Науки уділяють досвідчені і визначні сили.

Зголошеня вчислати належить до Дирекції закладу при ул. Пекарській ч. 3.

Третій відділ заведеня пансіон приймає учеників місцевих і заміських, що мають побирати науку в школі військової приготавляючій, або в інших школах львівських, інших середніх або висших, як також приватистів і екстерністів, даючи їм совієну батьківську опіку, здоровий харч і вигідне поміщеня, постійну опіку лікарську, а на жадане знамениту поміч в науці не лиш в предметах обовязкових, но також надобовязкових, іменно в науці мови французької і англійської, музики, рисунків, гімнастики, борбництва, кінної їзди, плавання, танців і т. д. Старанем інституту буде заступати питомцям батьківський дім, беречи їх від злих впливів, образувати їх уми і у благороднювати серця, заціплюючи у них почуття обовязків, любови до батьків і ті принцип, які проявляють ся у людей праведних і добре вихованих.

Видячи, як мало интересуємо ся військовою і як часто єсьмо кривджені, виспекувані і поневерані в справах військових від ріжних покликаних і непокликаних чинників, уважав я за відповідне вказати нашій суспільности се ново основане заведеня з цярлм зазивом, щоби у всіх військових справах лише до него удавати ся, щоби діти свої по можности сему заведеню до військового вихованя віддати, а надто, щоби з військової приготавляючої ніколи того заведеня як найбільше користати, чим дітям нашим збудемо красний і певний кусень хліба, а народність нашу двигнемо значно в гору.

Іван Бачинський.

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Тадея ап.; римо-кат.: Ізабелі. — В понеділок: руско-кат.: Агатоника; римо-кат.: Розалії днів. — В вівторок: руско-кат.: Іриней; римо-кат.: Лаврентія.

— **Екзамінаційна комісія і екзамінатори релігії.** Львівська митрополічна консисторія іменувала на три роки в екзамінаційній комісії для учителів народних шкіл у Львові комісарем крил. Білецького і екзамінаторами катехитів оо. Е. Гузара і А. Стефановича, а такої же комісії в Тернополі комісарем о. Громницького і екзамінатором релігії о. Я. Вацка. Епископський ординарий в Станіславові іменував до тоїж комісії в Станіславові комісарем крил. Фацевича і екзамінатором о. Порайка, в Заліщиках комісарем о. І. Рудницького і екзамінатором о. І. Туркевича.

— **Іменованя.** Wiener Ztg. оголошує: Цісар іменував проф. польської гімназії в Станіславові, д-ра Миколу Сабата, директором тамошньої рускої гімназії.

— **В Добрівлянах,** стрийського повіту, засновано пожежний «Сокол» на статуті львівського «Сокола». Намісництво вже затвердило статут.

— **Доповняючі вибори** посла до парламенту з V курії в окрузі Станіславів-Товмач-Бучач-Рогатин-Підгайці дали привід до наради делегатів з тих повітів, яка відбула ся онаді в Станіславові. На нараді виринули дві кандидатури д-ра Окуневського з Городенки і п. В. Будзиновського. Коли один з присутних відчитав лист д-ра Окуневського, що він кандидатури не приймає, сторонники п. Будзиновського ще горячийше промовляли за своїм кандидатом. Що однак делегати почали виносити ся зі салі, то предсідатель наради замкнув збори і оголосив, що рішене кандидатури передає «Народному Комітетові».

— **Наука пожежництва.** В крайнім виділі відбував ся тепер курс для громадських писарів, на яким від нині будуть викладати також науку пожежної оборони сім лекцій по 3 год. що суботи. Як видно отже, спасенна гадка львівського «Сокола»: ширити по селах зорганізовану пожежну оборону, була товчком, що нині і власти признали конечність поучуваня селян при кождій нагоді про потребу і спосіб веденя борби зі страшним ворогом людского життя і майна — огнем. Сокольська організація пожежна числить нині 221 груп по селах і місточках і росте шодраз, а зрієт єї збільшить ся, коки по селах будуть люди познакомлені з наукою пожежництва.

— **Пчільничка вистава на Шлеску.** Присилають нам до поміщеня огсю оповістку: Програма загальної пчільничої вистави з міжнародним характером в Цешині (австр. Шлеск) 1905. р.: Протектор: Єго ц. і к. Високість архієпископа Фридрих австрійський. Почетна президія: Пан др. Леонард Демель ф. Ельсфер, посадик міста Цешина, посол до держ. ради і пр. П. Роберт Баєр ф. Бавербург, властитель дібр, посол на сойм, президент ц. к. австр. рільничо-лісового Тов-а в Опаві і пр. П. Гвідо Громан, властитель дібр, посол на сойм, президент рільничо-лісового Тов-а для східного Шлеска і пр. — Вистава буде уряджена і переведена Товариством пчільничим для східного Шлеска, в Цешині, секція «пчільництво» ц. к. австр. пл. Тов. рільничо-лісового в Опаві. Вистава відбуде ся в часі від 17. вересня до 1. жовтня 1905 на стрільниці в Цешині (австр. Шлеск). Торжественне отвореня буде дня 17. вересня 1905 о 11. год. перед полуднем. В слідууючі дні вистава буде отворена від 9. год. рано до 9. вечер. Вистава обіймає отсі групи: 1) Живі пчолы. 2) Мешканя пчлі. 3) Зв'язки. 4) Приряди. 5) Штучні виробы. 6) Наукові средства і література. 7) Машини. 8) Властні павильони. Аркуші зголошень і близші інформації уділять виставовий комітет, Цешина, стрільниця. Предмети на виставу можуть присилати країни, і з чужих країв.

— **З залізниць.** З днем 1. вересня 1905. вводять ся на шляху Звардонь-Живець новий поїзд особовий ч. 1.217, а на шляху Живець-Суха новий поїзд мішаний ч. 1.283. Новий поїзд особовий ч. 1.217 буде відходити зі Звардоня о годині 7:30 вечером. Приїзд до Живця о годині 8:40 вечером. В Живці буде мав сей поїзд получене до поїзду особового ч. 1.217 в напрямі до Сухой і Нового Санча, а також до поїзду ч. 1.304 північної залізничі до Дзедзіц. Новий поїзд мішаний ч. 1.283 буде відходити з Живця о годині 6. вечером, Приїзд до Сухой о 8:20 вечером. Сей поїзд не задержує ся на пристанку особовім Певель Мала. В Живці буде він мати получене до поїзду мішаного ч. 1.251 зі Звардоня і Угор і до поїзду ч. 1.331 залізничі північної з Дзедзіц, а в Сухій до поїзду особового ч. 1.121 до Кракова і Львова. Приїзд до Кракова о годині 11. вечером. Цілий час їзди з Живця до Кракова вивосить отже лише 5 годин. Зміни єї обняті суть III. додатком до стійного розкладу їзди, оголошене VII а/VIII б і до зошита II. підручного розкладу їзди.

— **Дрібні вісти.** В Чернівцях увязнено Івана Шевчука який в марті с. р. убив 40 літну ворожку Марію Мостовік в Печеніжині. — Два гімназіальні ученики зі Львова вибрали ся вчора на прохід по білогорекім лісі. Коли були в гущавині, упав нечаяно стріл і цілий набій шроту влучив одного з них в плечі. Єго товариш побіг в напрямі стрілу, але не найшов там нікого. Здаєсь, якийсь стрілець взяв хлопців за зв'язку і тому стрілив. Равений поїхав сейчас до шпиталю у Львові, де при операції виймуть єму шроту з тіла. — Підчас нічних маневрів флоту в Полі ударив торпедовець ч. 36 о другий і затонув. Залозу уратовано.

— **Переписка Редакції.** ВПр. о. К. М. Вашу допись про руску вакаційну оселю помістимо в слідууючім числі.

Всячина.

— **Петиція в справі політичних вязнів на Сахаліні,** яку заініціювала і на яку тисячі підписів зібрала американська преса, звучить: «Петиція в справі російських вязнів політичних на Сахаліні. До Єго Ексцеленції Когоре Такагіра, надзвичайного посла і повновласного міністра Японії. Пане! Японія, добувши власть на Сахаліні, має тепер в своїх руках певну скількість вязнів і політичних російських заточенців. Богато з них загнано на Сахаліні, яко карну колонію, по відсидженю 15—20 літ в казматах півсельбурської кріюности. Інших засламо навіть без формальности суду воєнного. Людий тих покарано за охоту виводити у себе в житє таких основ людської свободи, які шановані є в Японії і інших цивілізованих краях. Вязнені они є без правної підстави, бо жадне правительство не є обовязане виконувати вирок чужих судів, а особливо

вироків виданих в справах політичної природи. З другої сторони Японія ніколи не видавала Росії політичних винуватців, які шукали захисту на японській землі. Тим більше не захоче того прецеденсу Японія вині, коли навіть в самій Росії домагають ся увільнення всіх політичних переступників. Новозаведене японське правління і справедливість зглядом політичних винуватців на Сахаліні жадають як найскоршого увільнення політичних засланих жінок і мужчин. З тих причин ми підписані горожани і мешканці Сполучених Держав Америки з шаною петиціонізму до японського правительства, щоб дало ще один примір своєї гуманітарности і доброти і в той спосіб показало своє приязне уособлене зглядом російського народу, даруючи свободу жертвам політичного гнету. З правдивим поважанем». (Підписи).

Телеграми

з дня 2. вересня 1905.

Відень. Neues Wien Journal доносить, що цісар Франц Йосиф перестудив ся на маневрах, стоячи три години на дощі, і тепер нездухає.

Петербург. З Владивостока доносять, що там приїхало кількох офіцерів з Сахаліна. Вони оповідають, що на Сахаліні не може поки що бути бесіди про мир, бо розкинені по острові відділи військ завзято воюють з Японцями. Довго буде тривати, поки до тих всіх відділів дійде вість про заключення мира. Японці не признають тих відділів, званих «добровольними батальйонами» і в короткій дорозі кожного спійманого «добровольця» розстрілюють.

Варшава. Новий варшавський генерал-губернатор Скалон, має внести воєнний стан, оголошений его попередником в Варшаві і околиці.

Берлін. З Петербурга доносять, що цар має надати Вітому титул графа за его заслуги около заключення мира.

Білгород. Сербским митрополитом вибрано 28 голосами єпископа Димитрієва, а король затвердив сей вибір.

Лондон. При укладанні умовин мира в Портсмуті, настав спір при параграфі, в яким має ся означити речинище опущення російским військом Манчжурії. Японія жадає, аби той час означено точно на 18 місяців від дати договору.

Надіслане.

фізикально-диєтетичка Лічниця

Д-ра Мархавського

в Косові (за Коломиєю)

(зел. станція Заболотів або Вжнця)

отворена до кінця жовтня.

Курація овочева і доповняюча по побуті в здоревницях. (3—10)

Учительки з музикою, з конверсацією рускою, німецькою, французкою, англійською, бони Німки, господині, всяку службу поручає Бюро Немчиновскої, Львів, Ринок 12 а.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. вересня 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленням білетом на фотелі, льожі і рядні крісла можна їхати даром на представлення омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденьської Каварні.

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає ви-
пробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Camarellen

2740 нотар. потверджених свідочств стверджує певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Парка 20 і 40 сотків. Правдиві лише з маркою охороною «Три сосни». Складає: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Міколай і Ска, дрогуєрія; Яков Байзер, аптека; О. ф. Вінклер і Син; Кароль Пазевский, аптека; Ів. Шелес; М. Лазовский аптека; Адольф Ашкенази, аптека під зол. словом; І. Шпес-Горатинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курпер, дрогуєрія; — Лев Каліер, аптека в Бродах; Ноахим Фрідман, ант. в Миколаєві; Зигм. Ротенберг, аптека в Олеську; Герм. Енгельдер в Перемишлянах; Мартин Собель в Стрию; Д. Ройтер, ант. в Зборові; Моріц Відрінг, ант. в Станиславові; Стан. Вурса, в Косові; Юлія Новицкий, ант. в Печеніжині; Е. Штенцель, ант. в Коломиї; Адольф Дуретер, ант. в Бережанах; Зигм. Лі дес, аптека в Вишнічичу; Золотислав Наглік, окр. ант. в Бережанах; Б. Вальк, дрогуєрія в Станиславові; І. Б. Лінк, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надвірні; С. В. Лянгінгер в Самборі; Др. Юд. Францос, ант. в Тернополі; Віялг. Ландесберг, ант. в Бродах; Здислав Завалевич в Камінці; Г. М. Фішер ант. в Станиславові; Аптека під Блім Орлом В. Філіпка в Н. Санчі; Лавр. Цімерман маг. фарм в Підволочисках; Ігн. Гешельс, ант. в Геро ну; Ст. Фалішевский, ант. в Балігороді.

Всі календарі і часописи можна набувати в «Сокильськ Базарі».

Станція почтова телегр. і землн. Unterthemenau. Річний оборот поверх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини
ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА
в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає: гарні плити кафези великого роду і витривалости на хідні і двірні, стайні, подвіра і т. п., дальше плити мозаїкові в тисячах десетів від и простішого до найбогатшого виконаня (при а виробу 15 міліонів плит) для дерков, шкіль, фабрик і т. д., подвійно поливані каміні рури, номни, ремізові рури, поливані цегли (сухопрасовані з найкращою витривалостию для пальових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до викладаня стін і фасад, блискучі плити, дахівя всякого роду, натуральної краси і поливані у всіх барвах, рури до дренаваня, кафези до печей. Ілюстровані цінники даром і оплатно. Число робітників 700.

Мутки і паперці **СОКІЛ** можна набувати в «Сокильськ Базарі» у Львові і у всіх торговлях вкраю.

ІЗДА ДО АМЕРИКИ.

Ціни їзди

Гамбург-Новий Йорк

Поспішними пароходами 7—9 днів	корон 178
Почтовими пароходами 10—11 днів	» 172
Антверпія-Кавада	» 154
Гамбург-Буенос Аїрес	» 142

Всяких інформацій що до їзди до Америки Африки, Азії і прогулькових поїздок по Середземнім мори удільте

Лнія: Гамбург-Америка.

Генеральний репрезентант для Галичини:
І. ЕТТИНГЕР, у Львові, ул. Городецька 95.

2—4

Що року горять хлопські міліони неасекуровані!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечень у Львові (Ринок 10) одинокое руске Товариство асекураційне обезпечає будинки, движимости, збіжжє і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 12 літ виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 міліонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ виносять (в кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і уміщені суть в цінних паперах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члери „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всіляких позичках в Банку краєнім, касах ошадности і касах сиротницьких.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченім році звертає ся членам; в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 кор.; (за літа 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премії)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всіх містах і більших селах і треба подавати обезпеченє через агента; господарі письмени повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де інші агенти „Дністра“ не роблять. Агенти „Дністра“ заробляли вже провізіві 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпечайче ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак.; свою провізіві від сих обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні цілі.

„Дністер“ припоручили Преосв. Єпископські Ординарїати.

Стережіть ся огня! Асекуруйте ся в „Дністрі“! По ривайте свої хати черепом (дахівками)!